

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ЈАГОДИНИ

МЕТОДИКА ОБУЧАВАЊА НАРОДНИХ ИГАРА

(Дипломски рад)

Ментор

Доц. др Живорад МАРКОВИЋ

Кандидат

Слађана Благојевић

XVII-2010/1413

Јагодина, јун 2012.

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	4
1.1. Порекло и значај игара.....	5
1.2. Историјски развој народних игара у свету.....	6
1.3. Историјски развој народних игара у Србији.....	8
2. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР РАДА.....	10
2.1. Дефиниција игара.....	10
2.2. Значај и место народних игара у развоју деце.....	11
2.3. Формације у којима се играју народне игре.....	12
2.4. Технички елементи игара.....	14
2.4.1. Обичан корак.....	15
2.4.2. Привлачећи корак (корак са привлачењем).....	15
2.4.3. Укритени корак.....	16
2.4.4. Преплет.....	16
2.4.5. Поскок.....	16
2.5. Народна ношња.....	17
3. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ РАДА.....	19
4. МЕТОДИКА ОБУЧАВАЊА НАРОДНИХ ИГАРА ОД I ДО IV РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ.....	20
4.1. Методе рада у физичком васпитању.....	20
4.2. Обучавање дечијих народних игара кроз физичко васпитање на примеру народне игре "Ја посејах лан".....	22
4.3. Методски поступци обраде народних игара.....	31
4.3.1. Методски поступак обучавања народних игара за I разред.....	31
4.3.2. Методски поступак обучавања народних игара за II разред.....	35
4.3.3. Методски поступак обучавања народних игара за III разред.....	42
4.3.4. Методски поступак обучавања народних игара за IV разред.....	48
5. ТЕОРИЈСКИ И ПРАКТИЧНИ ЗНАЧАЈ РАДА.....	54

6. ЗАКЉУЧЦИ.....	56
Резиме	58
Summary	59
Литература.....	60
Кључна документацијска информација.....	62

1. УВОД

Настанак народне игре губи се у далекој прошлости. Ипак, за сваки народ, може се рећи да су народне игре једна од његових главних карактеристика и одличја. Свака етничка заједница у својим играма има особености које је посебно обележавају и издвајају од осталих. Оне су тесно везане за живот народа, те стога одражавају његов дух, његова схватања и стремљења, заснована на материјалној и духовној култури у појединим етапама друштвено-историјског развика. Код народне игре естетика осећања се изражава покретом, односно, живи истовремено и у простору, и у времену. Језиком покрета често се може разумљивије изразити него говором.

Богатство народних игара извире из дубоког смисла народа да свој унутрашњи живот, тежње и осећања изразе игром и покретом. Велика разноврсност основних елемената, формација и стилова, сведочи о неисцрпној и бујној машти која је у овој области народног стваралаштва нашла свој снажни израз. Пратња игара песмом или музичким инструментима, уз велики број ритмова и мелодија, од најједноставнијих до најсложенијих, представља, такође, благо од огромне вредности са гледишта музичког фолклора. Читав низ мотива, по карактеру различитих, подстакао је народ и дао му повод за игру. У народним играма изражена су најразноврснија осећања и расположења - од радости до туге, од хумора до озбиљности, од скромности до разигране области, и низ других.

Свестрана примена народних игара код деце доприноси решавању низа здравствено-хигијенских и васпитно-образованих задатака. У народним играма се пред дете постављају захтеви за применом најразноврснијих облика кретања - ходање, трчање, скакање, као и разних покрета чиме се код деце учвршћују и развијају одговарајуће кретне навике. Развијањем свих димензија личности изграђује се код деце смисао за изражавање лепог кроз покрете, као и смисао за културно опхођење међу људима. Народне игре корисно служе и у организовању здраве и културне разоноде младих јер усклађују моторни и психички развој.

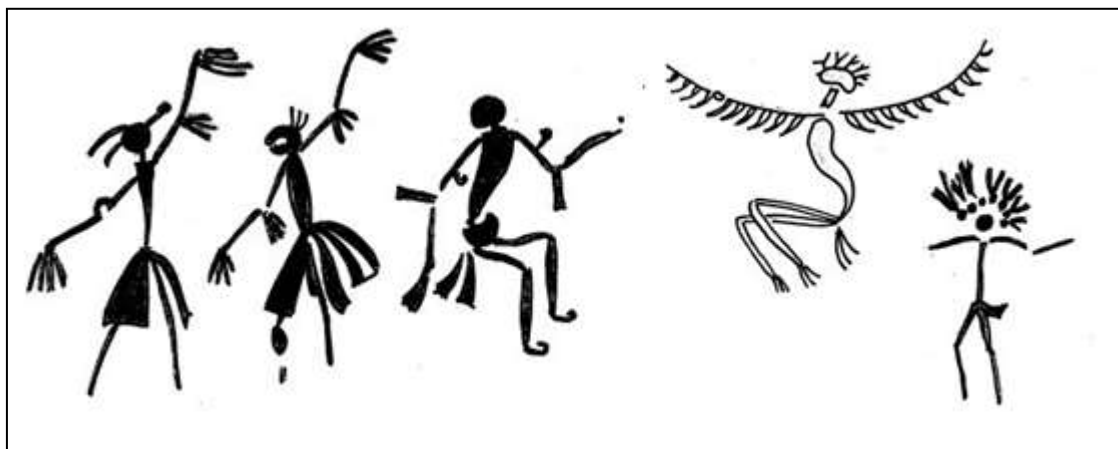
Примена народних игара кроз часове физичког васпитања од I до IV разреда основне школе спроводи се у оквиру редовних часова, ваннаставних активности ученика у фолклорним секцијама, на јавним наступима и приредбама, на излетима, логоровањима и зимовањима, као и на екскурзијама. Народна игра, примењена у било ком виду и облику рада у физичком васпитању треба да буде оригинална, односно онаква каква се у народу

налази. Избор игара зависиће пре свега од узраста, способности и склоности оних са којима се ради, а исто тако и од циља који се жели постићи применом народних игара.

1.1. Порекло и значај игара

Са пуним правом може се рећи да је питање порекла игре у врло уској вези са питањем порекла уметности па самим тим порекло игре има историјски и теоријски значај за уметничку праксу. Из доба палеолита сачувани су најстарији материјални споменици, цртежи на зидовима пећина, на којима преовладавају фигуре крупних и снажних животиња које човек лови, а које су истовремено биле његови противници, али и божанства и заштитници. У време неолита сам човек постаје предмет истраживања, а на пронађеним пећинским цртежима јављају се прве људске фигуре које изражавају телесне покрете и играчке сцене. Ово довољно говори о месту, улози и значају игре у животу древних људи. Ипак, слика као статично сведочанство не може да нам да потпуно сазнање о стварној улози игре и задовољству које је она пружала тадашњем човеку.

Слика 1. Праисторијски плесачи

Проучавајући данашње племенске заједнице научници су дошли до сазнања да је њихово стваралаштво у ликовној уметности слично са откривеним цртежима из епохе касног палеолита. На основу ових сазнања може се закључити да су и остале форме уметничко-стваралачке делатности, као што су игре, песма и музика у суштини сличне са онима из доба палеолита.

На преласку ка развијенијој култури, древни људи, игру су користили као начин изражавања својих осећања, радости, љубави, туге, али и као оруђе магије и религије. У најранијем периоду човековог постојања игра је настала као животно неопходна форма за изражавање емоција и чулног сазнања. Добро изведена игра сама по себи није могла а да не произведе одређене емоционалне побуде које су биле повољно тло за изражавање и

развијање чисто естетских доживљаја. Када ће се и у ком облику та способност из подсвесне претворити у свесну практичну неопходност, зависила је од историјских и друштвених прилика.

1.2. Историјски развој народних игара у свету

Познато је да су у старом Египту постојале играчке школе за свештенике и посебан ред свештеница (играчица) што је био обичај код већине народа старих цивилизација. У старом Египту познате су народне светковине у част Озириса, на чијим су се свечаностима изводиле астрономске игре, где је ватра око које су играли свештеници представљала Сунце, а свештеници планете.

Слика 2. Плесачице у старом Египту

Код Египћана који су веровали у загробни живот култна игра је најстарији и најчешћи вид игре са устаљеном играчком формом и мирним покретима.

У јеврејским рукописима, који обилују подацима о плесу и музици, види се да су стари Јевреји преузели неке игре од Египћана. Код њих је вера имала негативан однос према игри, па су често на забавама ангажовали путујуће играчице.

Такође, игра није заобишла ни Персијанце, који су били одлични играчи. Позната је њихова игра са чучњевима и избацивањима ногу, коју су касније преузели Грци и назвали је *Перзика*. Ова игра се раширила и до Русије где се назива *Присјатка*.

Познато је да је игра у Индији заузимала нарочито високо место, као и да је индијска митологија препуна прича о игри. Према једној индијској легенди свет је настао када су се богови ухватили у коло и заковитлали прах. Царски двор и дворови

великодостојника имали су своје играчке школе у Индији. Храмове играчице - бајадере биране су из редова слободних жена и имале су висок углед у друштву.

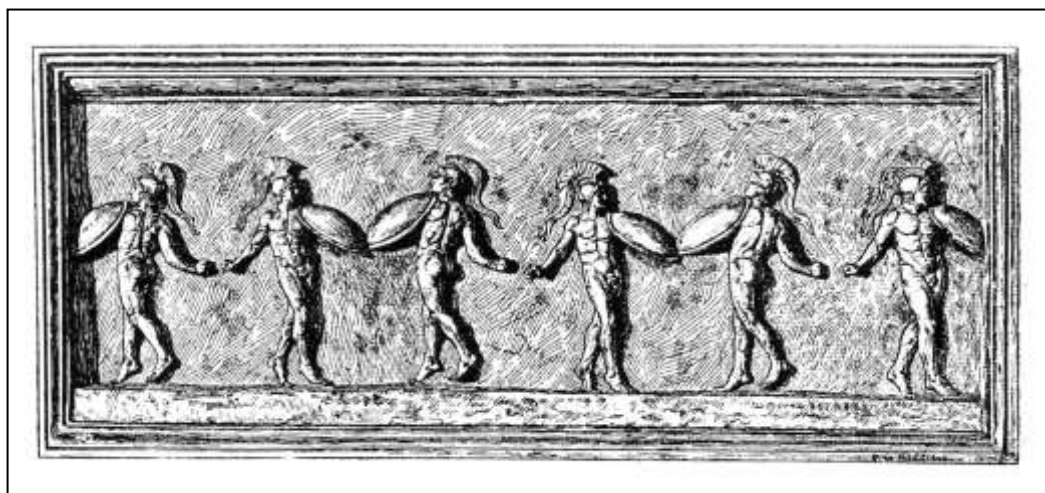
У старој Кини игра није сматрана битнијим садржајем. Она је била привилегија углавном дворана, а извођачи су били мушкарци. Прописе за игре су доносили сами цареви.

Са друге стране, у јапанском царству, доминирала је позоришна уметност па је самим тим подржавана и играчка уметност. Јапанци су више уживали у играма ангажованих играчица него што су то сами чинили.

Код старих Грка игра је имала велику улогу како у свакодневном животу, тако и у религиозном. У старој Грчкој примећује се јак утицај Египта на развој игре. Из овог периода позната су кола праћена музичким инструментима. Код Грка су играли сви, од војсковођа, филозофа до простог народа. Такође и грчка митологија је препуна игре и готово да нема грчке игре која није везана за неки култ.

Насупрот Грцима, Римљани скоро да нису имали дух игара, осим у случају ратничких игара (игре у част бога рата Марса). На своје забаве Римљани су позивали сиријске плесачице познате по ласцивним играма. Насупрот слабо развијеном култу игре у Риму је била развијена позоришна пантомима.

Слика 3. Римске ратничке игре

Византија је позната по акробатици, по играчкој виртуозности која се осећа и до данашњих дана на подручју некадашње Византије, а којем припадају и наши крајеви.

Из средњег века су и први записи о играма Словена и Германа. Германи играју своје борбене игре са мачевима. Митови и једних и других су пуни прича како плешу виле и друга нестварна бића. Митови о играма вила и вилином колу у нашем народу су се задржали до данашњих дана.

1.3. Историјски развој народних игара у Србији

На развој игре у Србији утицали су различити фактори и то најпре културни, историјски, географски и миграциони. Са пуним правом се може рећи да све до ослобођења од Турака у Србији није било другог уметничког стваралаштва сем народног. Српска народна уметност живела је са народом и она је произишла из њега. Наиме, у ситуацији поробљености, када није било могуће стварати позоришта, библиотеке или спортске установе, наш народ је све своје потребе задовољавао кроз народну игру, народну поезију и друге облике неинституционализованог изражавања. Зато не чуди што у нашим народним играма постоји јединствена форма уметности, спорта и поезије.

Захваљујући оваквој ситуацији српско народно стваралаштво одликује се анонимношћу. Творци многих дела су непознати јер иста нису стварана ради уметничке афирмације самог аутора. Такође, може се рећи и да је народно стваралаштво друштвено због тога што оно увек припада групи личности.

Културно наслеђе носило је са собом готове моделе народних игара који су веома често служили за даљу импровизацију извођача. Наиме, основни мотив се много пута понављао, али не увек на исти начин. Дешавала су се одступања у односу на познато. У том се развоју основни мотив стално мењао, дотеривао и углађивао, и разгранаво у нове облике. Успеле варијанте су биле полазна основа за нове, па су се из прамодела образовале читаве генерације.

Израз *народна игра* данас се код нас првенствено употребљава као ознака за изворни народни мелос и игру, а тек потом за његове развијеније облике. Типичан облик српског народног играња је играње у *колу*. То је ланац међусобно повезаних играча који се креће по кружној, а ређе по кривудавај линији. Коло може бити отворено и затворено. *Отворено коло* је основни облик играња и уједно представља и чешћи облик играња. Код отвореног кола се зна где је почетак, а где крај кола. Отворено коло се може кретати праволинијски (леса), вијугаво, може се прекидати и правити друго коло, спајати са другим колом. Поједини играчи или парови могу имати соло деонице паралелно са играњем кола. *Затворено коло* у најмањем облику чине двоје људи - пар, као и у плесу. Обично су то младић и девојка. Чим се до њих ухвати трећи, затварају коло. Улажењем нових играча коло расте. Улазак у коло има разне процедуре или знакове, али им је основно дозвола других играча. У затвореном колу су сви играчи равноправни.

Слика 4. Ученици ОШ "Јован Курсула" из Варварина у колу

Музичка пратња народних игара је инструментална, вокална или вокално-инструментална. Карактеристично је да свирачи прате коловођу, односно да он представља својеврсног диригента. Постојали су и знаци музици, на пример клечањем на колена, када коло треба да успори или убрза. То је давало својеврсну интеракцију између играча и свирача, тако да је свако коло играно на други начин. Ово је заједничко настанку неких других плесова, као што је танго.

Коло се играло уз певање или уз певање и пратњу музике. Тако су настале песме "поскочице" веселог и шаљивог садржаја. Неки крајеви су сачували и глуво (немо) коло без пратње музике и песме, већ се такт давао наглашеним ударцима стопала о тло. Та кола су сачувана у Крајини (Гламочко коло), Херцеговини и Црној Гори.

2. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР РАДА

2.1. Дефиниција игара

Поједини светски језици као што су енглески, француски, немачки и руски, разлику праве између именовања покрета који се изводе у простору, најчешће уз пратњу музике, и других, веома разноврсних облика човековог кинетичког испољавања. Игре уз музику називају се *dance* (енглески), *danse* (француски), *tanz* (немачки), *танец* (руски), а друге врсте игара *play*, *jeu*, *spiel*, *игра*. Када је реч о српском књижевном језику, за игру уз музику, употребљава се реч *плес*. Међутим, у сеоском говорном подручју овакво термилошко дефинисање народне игре не постоји, већ се поједини облици игре уз музику називају *коло* или *оро*. Наведени термини имају вишеструко значење:

- кружни облик игре у простору у коме је већи број играча међусобно повезан;
- кружна игра у којој мелодија, текст, типичност и стилске одлике одређују у ширем смислу израз етничке групе којој припада;
- врста игре;
- група људи који играју и
- играчки скуп (игранка).

Када је реч о термину *игра*, у српском језику овај термин означава разноврсне облике човековог кинетичког испољавања. Ту спадају игре са лоптом, играње школица, играње око ватре, момачко надигравање идр. Овакво схватање термина *игра*, у традиционалном сеоском друштву, указује на то да у споменутих играма доминира физичко или ментално кретање. Заједничко свим различитим активностима које су у српском језику обједињени називом *игра* је постојање система покрета, чија је структура одређена правилима у простору и времену. Тако, покрети који се у сеоској терминологији називају игром, могу, али не морају бити средство забаве. У недостатку музичке подлоге, играчи не могу извести ни једну игру, а уколико то и покушају, јављају се тешкоће у поштовању дужине и тачности играчке фразе. Присуство музике уз традиционалну игру у српском народу одваја је од других видова човековог телесног испољавања. Тако, игре уз музику у Србији, могу имати више значења:

- изолован играчки образац (кад се мисли само на игру, као корак);
- процес који се одвија у времену (играње као радно стање);
- група сродних играчких образаца који чине тип (коло је најчешћа игра у Србији)

и

- скуп људи (игранка).

Терминолошко одвајање игре уз музику од других врста игара у европским и светским језицима везано је за развој градске културе и раслојавање играчког наслеђа на урбано и рурално. Међутим, услед дугог одржавања руралне традиционалне културе у Србији, и касне урбанизације, довело је до тога да се овакво именовање кретања уз одређени звук (ритам корака или песму) у неким пределима одржало све до педестих година XX века.

2.2. Значај и место народних игара у развоју деце

Народне игре имају посебну улогу и свестрани значај за развој детета. Оне задовољавају основну потребу за кретањем јер обухватају најосновније облике кретања, ходање, трчање и поскок, и тиме остварују много задатака физичког развоја детета. Народним играма се симетрично развија тело чиме се побољшава и боље коришћење слабијих екстремитета. Игра је значајна да би дете развило мишиће и правовремено развило све делове тела. Помоћу игара активира се дечији организам који је у процесу раста и развоја. Народне игре чине основу за развој покретљивости, координације, технике покрета, а такође омогућавају и стицање брзине, снаге, истрајности, спретности и издржљивости. Игре омогућавају нормалну покретљивост свих зглобова, спречавају лоше држање тела и подесне су за свакодневне активности.

Играма се повећава динамички рад мишића јер се број дражи које благовремено делују на кору великог мозга, активирају, и самим тим побољшавају способност памћења. Народне игре стимулативно делују на развијање органа за дисање и крвоток, као и на челичење организма. На тај начин, помаже се телесни развој деце, и свесно делује на организам у циљу обављања физиолошких функција и правилног формирања организма.

Такође, деца кроз народне игре обављају и активности коју су значајне за развој одређених делова тела, а које су основа за касније активно бављење спортом. Низ игара је значајан за правилно држање тела, што је здравствени и естетски проблем већине данашње деце.

Народне игре имају значај и за умни развој детета. Својом садржином, правилима и одређеним задацима, народне игре, помажу развој психичких функција.

Деца се игри предају брзо и стављају се у погон са свим својим физичким потенцијалима. У те потенцијале спадају све физичке и психичке могућности. На овај начин деца стичу нова искуства и бивају спретнија и издржљивија.

Васпитни значај народних игара је веома велики. Игра је не само најбоља школа кретања, већ је и средство за развијање карактерних особина као што су смелост, издржљивост и упорност.

Играјући народне игре, дете постаје сналажљивије, стиче потребну брзину и координацију покрета, ритмичко изражавање уз музику, а јавно наступајући дете осећа важност своје личности и стиче самопоуздање. Поред тога, кроз народне игре дете се упознаје са традицијом и културом свог народа. У народним играма развијају се и прве навике колективности и дисциплинарности.

Повезаност игре са душевним животом ученика основних школа, посебно се одражава на емоционалност која прати збивања у процесу игре. Игре су одлично средство за развијање навика заједничког живота, те су уједно и најбољи пут стварања другарства.

2.3. Формације у којима се играју народне игре

Под формацијама у којима се играју народне игре подразумевају се визуелне одлике изражене њиховим спољашњим изгледом. Формација народне игре подразумева изглед и распоред играча у игри, њихове узајамне везе и кретања у простору. Од облика са неограниченим бројем играча најчешће се среће коло, које може бити отворено - полукруг и затворено - круг, затим лесу (кретање по правој линији), а зависно од кретања кола, вијугу и пуж.

Најзаступљенији облик игре је полукруг (отворено коло) са истакнутом улогом првог играча - коловође, и последњег - кеца. У неким целинама постоји и трећак, други играч (мушкарац у колу). Између коловође и трећака може ући само једна играчица, а коло се увећава, односно шири између трећака и кеца. То је најчешће четвртина две осмине, што извођењу даје извесну опуштеност, те се посматрачу чини да се играчки обрасци ове области изводе спонтано, складно, лепршаво, логично, некако природно. Међутим, за такав начин играња потребно је велико играчко умеће и проживљавање игре и играња. Управо се кроз тако маштовито украшавање основног играчког обрасца испољава менталитет становника централне Србије, њихово поимање лепог, домишљатост играча изражена је разноврсним украсима, којима се основни играчки образац веома често толико преобликује да га је тешко препознати. Стил играња у овој етнокоролошкој целини веома је занимљив: на нашим просторима нигде се игра толико не кити и не улепшава.

Слика 5. *Отворено мешовито коло - ученици ОШ "Јован Курсула" у Варварину - отварање републичког такмичења из хемије*

Играње у кругу (затворено коло) је, поред осталих симболичких кореспонденција, идентично и човековом поимању простора у архитектури: прве човекове куће (склоништа) имале су кружну основу. Затворен круг представља једноставан, крајње строг, али истовремено савршен облик, јер сви играчи изводе исте кораке и покрете, држе се на исти начин.

Слика 6. *Затворено мешовито коло*

Музичка пратња игара у овој етнокореолошкој области је вокално-иструментална. Најзаступљеније су фруле (свирале) и гајде, нешто мање двојнице. На пратњу игара велики утицај имали су цигани виолинисти, који су у прохујалим вековима били забављачи у многобројним хановима и коначиштима у долини Мораве. Остајући на овим просторима, они су као професионалци прихватили пратњу наших игара свирајући наше мелодије. Њихов звук допунила је хармоника која се појавила нешто касније.

Слика 7. Фрулаш

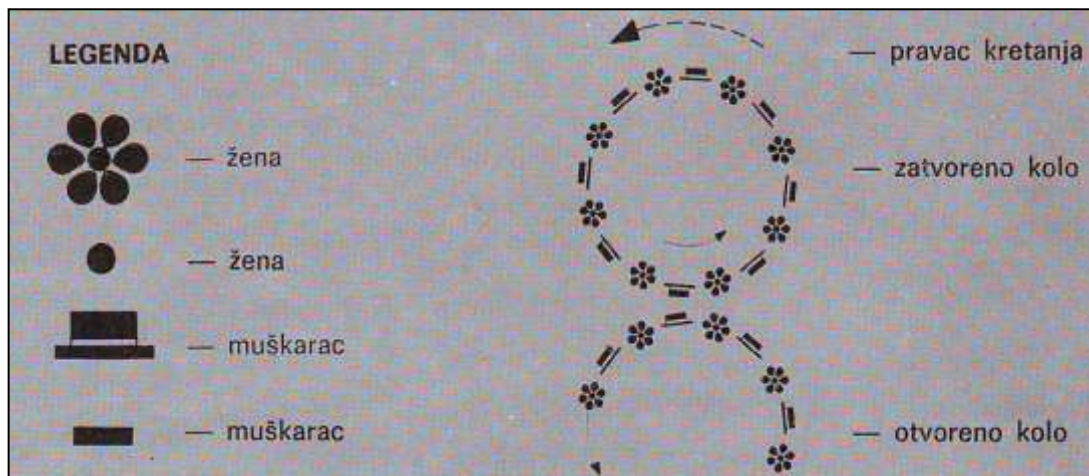
2.4. Технички елементи игара

Елементи народних игара представљају основне моторне обрасце који, различито повезани у времену и простору, са различитим начином извођења, дају игру. Елементи могу бити прости, једноставни, као што је обичан корак, укрштен корак, поскок једном ногом, скок обема ногама заједно итд. Међутим, када се сви елементи изводе уз додатне покрете супротном ногом или се по два или три проста елемента повежу у једну целину, као на пример корак са привлачењем, корак са укрштањем, поскок са дотаком тла, скок са ударцем стопала у ваздуху итд., они представљају сложене елементе.

При обучавању народних игара врло је важно савладати те основе, па се наставницима препоручује да воде рачуна о томе да деца науче разне врсте покрета, поступно, од лакших до тежих, понављајући их више пута док се технички потпуно не

израде. Тек се онда може приступити повезивању елемената у целине, онако како је у играма примењено.

Слика 8. *Легенда о облику игре, држању играча у игри и смеру кретања играча у игри*

2.4.1. Обичан корак

Корак представља померање у простору. Обичан корак је шетајући корак наизменично десна - лева - десна нога. Обичан корак је корак као корачање или шетња. Тело се потпуно окрене у смеру у којем се корача. Обичан корак може бити висок, приземан или са поскоцима.

При обради овог корака броји се у комбинацији зависно од такта и потребе игре: 1,2; 1,2; 1,2; 3,4; или прва, друга, прва, друга. Изводи се тако што се на 1 искорачи десном ногом и тежина пренесе на исту, а на 2 искорачи левом ногом и тежина тела пренесе на исту.

2.4.2. Привлачећи корак (корак са привлачењем)

Привлачећи корак је корак десном ногом удесно где се лева нога привуче ка десној, или обратно, у лево левом ногом када се десна нога привлачи. Привлачећи корак може бити висок где се нога која се привлачи привлачи високо и спушта уз ногу или низак када се нога која се привлачи помера скоро по тлу.

Постоји више корака са привлачењем:

- са привлачењем и преношењем тежине на привучену ногу: једна нога се помакне за корак, друга јој се привуче, спусти на земљу и на ту другу ногу пренесе се тежина;

- са привлачењем без преношења тежине на привучену ногу: једна нога се помакне за корак, друга јој се привуче у ваздуху, али се тежина на њу не преноси него остаје на првој ноzi и
- са привлачењем у разним правцима: нога уз ногу, нога поред ноге, нога иза ноге.

2.4.3. Укрштени корак

Укрштени корак представља корак у десно, десна нога у десно, лева нога укрштено испред или иза десне, или у лево корак левом ногом у лево, а десна нога укрштено испред или иза леве. Овај корак може бити висок где се нога са којом се укршта диже високо и спушта испред ноге која чини корак, а може бити и низак, при земљи. Такође, ови кораци се могу играти са трептајем, троделним украсом.

2.4.4. Преплет

Преплет је сложен корак где се кретња врши наизменичним укрштањем ногу и то десно - десна нога у десно, лева испред десне укрштено, десна нога у десно лева нога укрштено иза десне. У лево, на исти начин с тим да се креће левом ногом. Ови кораци могу бити предњи или задњи преплет у зависности да ли нога са којом се врши укрштање иде испред или иза ноге која је начинила први покрет.

2.4.5. Поскок

Поскок је играчки корак који се веома често користи у народним играма. Поскок представља корак када играч поскочи од земље и опет се дочека на исту ногу. Корак са поскоком, је корак, после кога се одмах изводи поскок: једна нога се помакне за корак, чим се спусти, прими тежину тела, одбије се од земље и поново пада на земљу, док друга нога мирује и налази се одигнуто од земље.

Поскок може бити у месту и са помицањем у разним правцима (напред, назад у једну и у другу страну). Траје 1/4 ноте, а изводи се на 2/8 ноте, и то: "пр" одраз, "ва" доскок итд. Због тога је потребно да се код вежбања броји "прва, друга, трећа, четврта" зато што су речи двосложне и њихов изговор одговара ритму поскока. Овај корак се ретко користи као прост. Он се усложњава са неким покретом друге ноге - ударац супротне ноге унутрашњом ивицом стопала, са додиром тла супротне ноге, са истовременим одизањем супротне ноге и одмах њеним спуштањем на тло.

2.5. Народна ношња

У XIX и првој половини XX века постојале су изразите разлике у одевању између градског и сеоског становништва. Градска одећа развијала се под турским утицајем, а након ослобођења од Турака, и под европским утицајем. Сеоска традиционална ношња била је неупоредиво богатија и разноврснија. Иста се може поделити по зонама:

- народна ношња централно-балканске зоне - средишњи, источни и јужни крајеви Србије, косовско-метохијска област и предели Рашке;
- народна ношња панонске зоне - распростире се у Банату, Бачкој, Срему, Барањи, Славонији, Белој Крајини и Босанској Посавини у чијој је популацији знатан удео српског становништва и
- народна ношња динарске зоне - заузима велики простор, почев на северу јужно од Саве, преко већег дела Босне, континенталне Далмације, Херцеговине, претежног дела Црне Горе све до планинских литица које надвисују уски појас јадранског приморја, затим у средњем и горњем Подрињу и југозападним областма Србије.

*Слика 9. Женска и мушка народна ношња на ученицима
ОШ "Јован Курсула" из Варварина*

Српска женска ношња састоји се од ручно везене кошуље, преко које се облачи јелек ручно везен златном или сребрном срмом на памучном плишу у црној или бордо боји. Сукња је ткана на ручном разбоју. Преко хаљине се ставља тканица (појас), такође, ткана на ручном разбоју. Преко сукње облачи се кецеља са пуним везом или покрстица рађена на памучном плишу. Чарапе су штрикане ручно и везене, док су опанци ручне израде, ђон је од говеђе коже, а опута козија кожа.

Српска мушка ношња састоји се од чакшира (чојане панталоне у тегет боји), ручно везене кошуље и јелека од чоје везен шујташ гајтаном са различитим мотивима. Око појаса носи се тканица (појас) ткана на ручном разбоју. На ногама су опанци ручне израде, док је ђон од говеђе коже, а опута козија кожа.

Српска народна ношња заузима истакнуто место у култури и традицији српског народа. Њена улога кроз историју је веома битна као симбол етничког идентитета, а истиче се и по ликовним и естетским вредностима.

3. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ РАДА

Предмет овог рада је методика обучавања дечијих народних игара од I до IV разреда основне школе у оквиру редовне наставе на часовима физичког васпитања, а у складу са Планом и програмом физичког васпитања.

Циљ овог рада је да се кроз теоријски приступ презентују основне информације о дечијим народним играма, као и да се прикажу методе обуке дечијих народних игара.

Задаци рада дефинисани су на основу предмета и циља рада, а дефинисани су следећи задаци:

- прикупљање литературе;
- анализа и критика доступне литературе;
- дефинисати основне појмове;
- кроз теоријски приступ обрадити народне игре из програма наставе физичког васпитања од I до IV разреда основне школе;
- представити елементе народних игара и њихове формације;
- представити основне наставне методе у настави физичког васпитања и
- истаћи теоријски и практични значај рада за наставу физичког васпитања.

4. МЕТОДИКА ОБУЧАВАЊА НАРОДНИХ ИГАРА ОД I ДО IV РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

4.1. Методе рада у физичком васпитању

Посебност основних принципа, законитости и средстава у физичком васпитању условљава и посебне методе рада у физичком васпитању које зависе од:

- циља који се жели постићи;
- садржине или физичких активности;
- доба и пола ученика;
- карактера физичког вежбања;
- међуодноса (ученик-учитељ, наставник), субјекта и руководиоца процеса;
- броја ученика и
- материјалних услова.

Најефикасније методе у настави физичког васпитања су:

- метода вербалне комуникације;
- демонстративна метода и
- метода практичног вежбања.

Метода вербалне комуникације није основна наставна метода у настави физичког васпитања, али је свакако неопходна. Уз помоћ речи, наставник успоставља комуникацију са ученицима и на тај начин активира наставни процес. Ова метода се најчешће користи као допуна демонстративној методи и методи практичног вежбања. Вербална комуникација се користи за опис, објашњење, разговор, анализу, указивање, оцењивање, команду, тактирање, итд.

Опис се примењује у почетној фази обуке, пре демонстрације. Описује се начин извођења покрета или кретања и прецизира се задатак.

Објашњење је највећи облик усменог излагања и користи се у почетним фазама обучавања, али и у другим наставним ситуацијама. Без објашњења нема квалитетне наставе.

Указивање се врши у моментима када је потребно указати на улагање већег напора у току вежбања.

Добром, речитом анализом, уз указивање и објашњење, наставник остварује корективну функцију у настави физичког васпитања.

У пракси се често јавља потреба за тренутним извршењем кретног задатка. Тада се користе команде као што су: "тишина", "гледај", "сад", "стани", итд.

Демонстративна метода или метода показивања обезбеђује визуелну перцепцију посматраног и изучаваног моторичког дејства и омогућава да се створи јасна представа о њему. Примењује се и као вербална комуникација, најчешће у почетним фазама обуке, а редовно у показивању вежби обликовања. Да би показивање било успешно потребно је обратити пажњу на следеће:

- првим показивањем пружити целовиту представу о покрету;
- ако се демонстрација понови, покрет или кретање се може дидактички логично рашчланити и парцијално приказати;
- демонстрација покрета или кретања треба да је прегледна и
- при показивању наставник не сме бити опуштен или немаран.

Осим наставника, демонстрацију може извести и ученик који је моторички спретнији.

У пракси је позната, мада као допунска метода, метода демонстрације илустрацијом. Користи се за показивање моторичких акција са много детаља. Примењује се уз помоћ цртежа, слика на табли, зидних слика, филмова и друго.

Метода практичног вежбања се заснива на карактеристичној моторичкој делатности ученика у процесу усвајања и усавршавања кретне умешности и развијања моторичких способности. Најчешће се примењује форма практичног вежбања у целисти, позната као синтетичка метода, или по деловима, позната као аналитичка метода.

Синтетичка метода практичног вежбања је основна метода практичног вежбања. Она се најчешће користи у завршним фазама обучавања, у етапи усавршавања технике и изграђивања индивидуалног начина извођења.

Аналитичка метода или изучавање и увежбавање покрета или кретања по деловима се примењује у почетним фазама обучавања координационо сложених кретања. Изучавање по деловима захтева рашчлањавање кретног задатка на делове који ће одговарати његовој логичкој структури.

У педагогији је, као и у дидактици, познавање и ваљана примена одговарајућих метода основни предуслов за успешност и ефикасност процеса обучавања. У самом процесу обучавања дечијих народних игара у настави физичког васпитања, такође је неопходно познавање наставних метода које ће обезбедити најефикасније постизање циљева обучавања.

4.2. Обучавање дечијих народних игара кроз физичко васпитање на примеру народне игре "Ја посејах лан"

Игра је веома важна у настави физичког васпитања, нарочито у првом разреду, а и касније. Кроз игру се остварују бројни циљеви и задаци ове наставе. Игра повезује играње и учење, јер дете кроз игру учи и учећи игра се.

Дечије народне игре се примењују као садржај часова физичког васпитања, на којима се оне обучавају и увежбавају. Могу се примењивати и као садржај слободних ученичких активности и као садржај школских приредби и манифестација физичке културе. Дечије народне игре се могу изводити уз музичку пратњу, али и са певањем.

Планом и програмом предвиђена је обрада народних игара на часовима физичког васпитања, у зависности од краја у коме се налази школа и од узраста ученика.

Обрада народних игара започиње још у првом разреду основне школе, где ученици најпре уче једноставне кораке, који ће у каснијим разредима послужити као основа за учење сложенијих игара. Такве су народне игре "*Ја посејах лан*" и "*Хајд' на лево*". Пожељно је да се текст и мелодија свих игара научи на часовима музичке културе. Кроз наставу физичког васпитања ученици на часовима изучавају одређене кретне активности које представљају елементе народних игара, а то су: обичан корак у месту, ходу и трчању, дечији поскок у месту и у кретању, једноножни и суножни поскоци у пару, као и да сами осмишљавају ритмичке целине дечијим поскоком уз музику, плесни двокорак, корак са привлачењем, маказице, ...

Веома важну улогу при обучавању народних игара има наставник- демонстратор. Он мора да зна да деца на овом узрасту покрете и вежбе уопште усвајају синтетички. Значајна је његова визуелна представа покрета и корака. Приликом демонстрације појединих корака наставник треба да буде окренут леђима ученицима. Обучавање се врши по деловима. Најпре се објасни и покаже први део. Тај део ученици стојећи слободно распоређени у полукруг и без држања за руке понављају и то уз бројање, па уз музичку пратњу. Кад је научен први део, прелази се на обучавање другог и тако редом свих делова колико их једна игра има. Како се који део игре научи он се одмах надовезује на претходно научен и са њим заједно увежбава. Пошто су научени сви делови једне игре, ученици се постављају у одређене формације и држе на прописан начин. Уз музичку пратњу изводе игру у целости.

Обрада народне игре "Ја посејох лан"

Наставна јединица: Народна игра "Ја посејох лан"

Тип часа: Обрада

Циљ часа: Развијање координације покрета и манипулативне спретности код ученика. Побољшавање снаге мишића. Оспособљавање ученика за кретање у одређеном ритму; естетско изражавање кроз народну игру.

Задаци часа: Стицање кретних искуства ученика заједничким извођењем народне игре. Развој моторике и осећаја за ритам кроз рад на народној игри. Развој позитивног односа према физичком васпитању.

Наставне методе: Вербална, демонстративна, метода практичног вежбања.

Облици рада: Фронтални, индивидуални, групни.

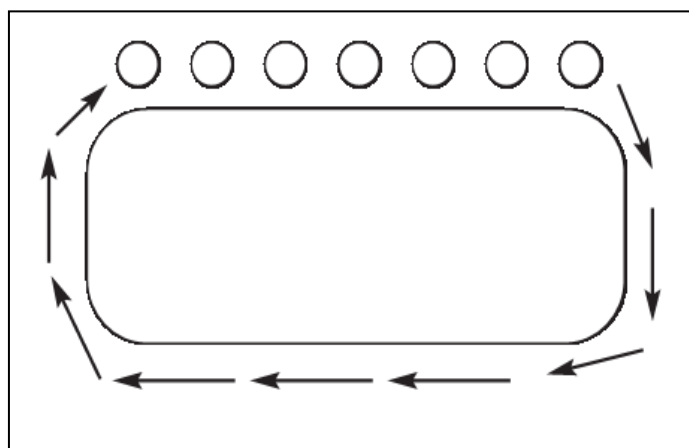
Корелација: Музичка култура и српски језик.

Прва (уводна фаза) часа

Почетна формација - једна врста, ученици започињу кретање по ободу сале са следећим задацима: лагано трчање; брзо трчање; лагано трчање са забацивањем ногу уназад; лагано трчање са чучњем; ходање на прстима; ходање на петама и обично ходање.

Кретање се завршава ходањем како би ученици дошли у почетну позицију.

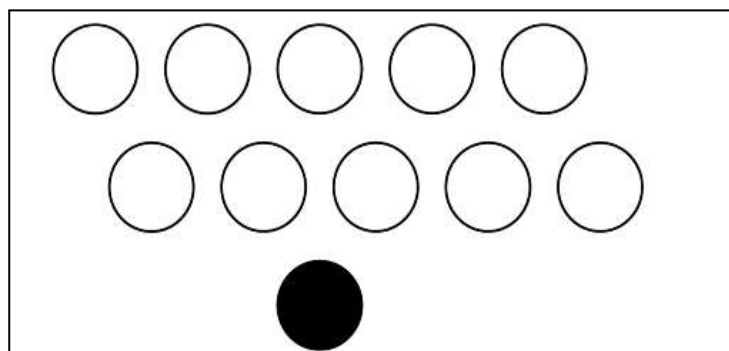
Слика 10. *Кретање ученика у првој фази часа*

Друга (припремна фаза) часа

Формација- две врсте. Ученици раде вежбе обликовања.

Слика 11. Формација ученика за вежбе обликовања

Табела 1. Вежбе обликовања

	<p>Опис: У стојећем ставу покретати главу у смеру напред-назад.</p> <p>Циљ: Јачање и истезање вратних мишића. Повећање покретљивости у вратном делу кичме.</p>
	<p>Опис: У стојећем ставу "кружити" главом у једну и у другу страну.</p> <p>Циљ: Развој покретљивости у вратном делу кичменог стуба.</p>
	<p>Опис: Стојећи став, руке поред тела. Описивати кругове раменима у једну и у другу страну.</p> <p>Циљ: Истезање и лабављење мишића раменог појаса.</p>
	<p>Опис: У стојећем ставу замахом пружених руку плјескати дланом о длан испред и иза.</p> <p>Циљ: Јачање и истезање мишића руку и раменог појаса.</p>

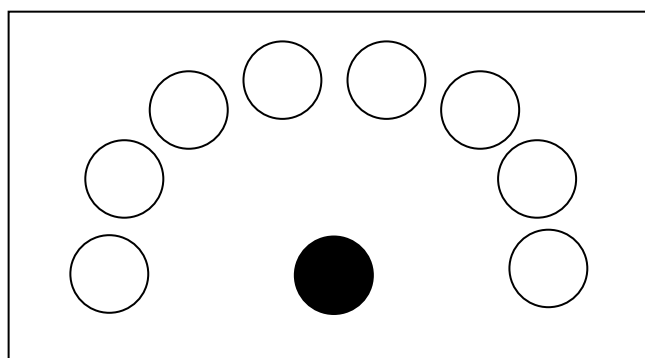
	<p>Опис: Раскорачни став, руке спојене иза главе. Изводи се одклоне трупом наизменично у једну и у другу страну.</p> <p>Циљ: Истезање мишића бочне стране трупа. Повећање покретљивости кичменог стуба.</p>
	<p>Опис: Седећи, ноге у разножењу, руке у одручењу. Из почетног положаја изводи се претклоне трупом наизменично ка једној и другој ноzi, дохватајући рукама стопало.</p> <p>Циљ: Истезање мишића леђа, ногу и карличног појаса.</p>
	<p>Опис: Лежећи на стомаку, руке у одручењу на тлу. Подизати и спуштати труп и руке.</p> <p>Циљ: Јачање мишића леђа.</p>
	<p>Опис: Лежећи на леђима, руке у узручењу. Подизањем ногу и трупа доћи у седећи положај и рукама обухватити колена.</p> <p>Циљ: Јачање мишића трбуха.</p>
	<p>Опис: Упор на рукама, једна нога згрчена, друга опружена. Одривом од тла мењати положај ногу (једна напред, друга назад и обрнуто).</p> <p>Циљ: Јачање и истезање мишића ногу и карличног појаса. Јачање мишића руку и раменог појаса.</p>

	<p>Опис: Изводити чучњеве са рукама у предручењу.</p> <p>Циљ: Јачање и истезање мишића ногу.</p>
	<p>Опис: Стојећи став, руке о боковима, једна нога напред, друга назад. Поскоцима наизменично мењати положај ногу.</p> <p>Циљ: Јачање мишића ногу. Развој скочности.</p>

Трећа (главна фаза) часа

Ученици су распоређени у полукруг. Уче део по део, тј. корак по корак. Ученицима се прво демонстрира народна игра, затим им се демонстрира део по део, а затим они играју део по део. Како науче који део народне игре, тај део се спаја са предходним наученим делом, и тако редом док не науче и последњи део и понове све претходне научене делове (сви кораци се спајају у једну целину). Ученици играју уз музику и тако се врши корелација са наставом музичке културе.

Слика 12. Распоред ученика у полукругу

Табела 2. Опис корака народне игре "Ја посејох лан"

Текст песме "Ја посејох лан"	Опис корака
Ја посејох лан, баш на Ивандан.	Ученици демонстрирају тачно оно што строфа говори. Покретима руку и тела дочаравају текст.
Рефрен: Грдила ме, грдила ме Иваново мајка,	Рефрен играју тако што одиграју четири корака десно и четири корака лево. Играју

Грдила ме, грдила ме Иванова мајка.	корак са привлачењем ногу - десном ногом у десну страну, лева нога до десне (4 пута), затим левом ногом у леву страну, десна нога до леве (4 пута).
Ја почух лан, баш на Ивандан.	Ученици демонстрирају тачно оно што строфа говори. Покретима руку и тела дочаравају текст.
Рефрен: Грдила ме, грдила ме Иванова мајка, Грдила ме, грдила ме Иванова мајка.	Рефрен ирају тако што одиграју 4 корака десно и 4 корака лево. Играју корак са привлачењем ногу - десном ногом у десну страну, лева нога до десне, затим левом ногом у леву страну, десна нога до леве.
Ја потопих лан, баш на Ивандан.	Ученици демонстрирају тачно оно што строфа говори. Покретима руку и тела дочаравају текст.
Рефрен: Грдила ме, грдила ме Иванова мајка, Грдила ме, грдила ме Иванова мајка.	Рефрен ирају тако што одиграју четири корака десно и четири корака лево. Играју корак са привлачењем ногу - десном ногом у десну страну, лева нога до десне (4 пута), затим левом ногом у леву страну, десна нога до леве (4 пута).

Ученици су у затвореном кругу. Отпевају песму коју су научили на часовима музичке културе. А затим изводе следећу вежбу:

I део - (6 тактова 2/4) једном и другом руком наизменично изводе покрете опонашајући радње о којима певају - *посејак, ишчупак, потопих, истукох, испредох, изатках, саших, обукох, исцепак*.

II део - (8 тактова 2/4) се игра држећи се за руке и по тактовима.

I-III такт - 6 корака удесно, затим окренути за 45° у смеру кретања.

IV такт - 1 корак удесно, привући леву ногу и окрет за 90° улево.

V-VII такт - исто као у I-III.

VIII такт - исто као IV, само левом ногом улево, привући десну ногу и окренути се за 45° ка центру круга.

Игра се може понављати више пута и у мањим групама.

Образац

Такт 4/4, 2/4

I део: такт 4/4

2 укрштена корака десно (предње укрштање)

1 корак десном ногом десно са привлачењем

2 укрштена корака лево (предње укрштање)

1 корак левом ногом са привлачењем.

II део: такт 2/4

4 корака десно са привлачењем

4 корака лево са привлачењем.

Слика 13. Ученици I разреда ОШ "Јован Курсула"
у народној игри "Ја посејох лан"

Анализа

Такт:

I	{	Ја-	1 - Десна нога један корак десно, лева нога се припрема за укрштање.
		а по-	2 - Ноге задржавају исти положај.
		се-	3 - Лева нога један укрштен корак преко десне ноге десно; десна нога се одигне.
		јох	4 - Ноге задржавају исти положај.

II	{	ла-	1 - Десна нога један корак десно; лева нога се привуче, али тежина тела не прелази на њу.
		а-	2 - Ноге задржавају исти положај.
		ан,	3 - Ноге задржавају исти положај.
		-	4 - Ноге задржавају исти положај.

III	{	ба-	1 - Лева нога један корак лево; десна нога припрема се за укрштање.
		аш на	2 - Ноге задржавају исти положај.
		И -	3 - Десна нога један укрштен корак преко леве ноге лево; лева нога се одигне.
		ван	4 - Ноге задржавају исти положај.

IV	{	да-	1 - Лева нога један корак лево; десна нога се привуче, али тежина тела не прелази на њу.
		а-	2 - Ноге задржавају исти положај.
		ан,	3 - Ноге задржавају исти положај.
		-	4 - Ноге задржавају исти положај.

II део: такт 2/4

V	{	грди-	1 - Десна нога је један корак десно.
		ла ме,	2 - Лева нога се привуче и тежина тела пређе на њу.

VI	{	грди-	1 -
		ла ме	2 - Исто као V такт.

VII	{	Ива-	1 -
		нова	2 - Исто као V такт.

VIII	{	мај-	1 - Десна нога један корак десно. Лева нога се привуче, али тежина тела не прелази на њу.
		ка	2 - Ноге задржавају исти положај.

Мелодија од V до VIII такта понови се.

V ^a	{ грди- ла ме,	1 - Лева нога један корак лево. 2 - Десна нога се привуче и тежина тела пређе на њу.
VI ^a	{ грди- ла ме	1 - 2 - Исто као V ^a такт.
VII ^a	{ Ива- нова	1 - 2 - Исто као V ^a такт.
VIII ^a	{ мај- ка	1 - Лева нога један корак лево. Десна нога се привуче, али тежина тела не прелази на њу. 2 - Ноге задржавају исти положај.

Четврта (завршна фаза) часа

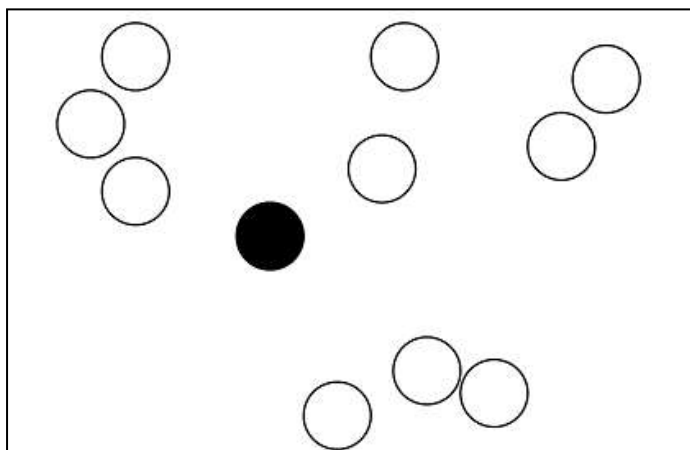
Елементарна игра "Берем, берем грожђе"

Једно дете чучи, оно је "Газда" који чува виноград. Остала деца му се приближавају опрезно, као да беру грожђе и говоре:

"Берем, берем грожђе,
Док газда не дође,
А кад газда дође,
Пресешће ми грожђе".

Пред крај пемике "Газда" скочи и потрчи да некога од њих ухвати. Деца се разбеже. Онај ко је ухваћен постаје "Газда".

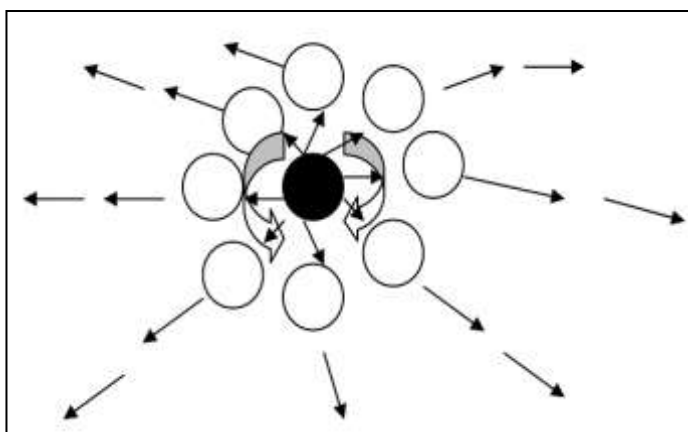
Слика 14. *Распоред играча у игри "Берем, берем грожђе"*

Елементарна игра "Ђорава бака"

Један ученик је "Ђорава бака", њему се везује повез преко очију да не може да види. Ученици се сакупе око њега градећи круг, врте друга који је "Ђорава бака" око његове осе и певају: "Водим баку на пазар, да је продам за динар ...", када изговоре последњу реч ("не требаш") ученици се разбеже, а ученик који је "Ђорава бака" треба некога од њих да ухвати. Када некога ухвати игра је завршена и сада је тај ухваћени ученик "Ђорава бака". Понавља се опет све испочетка.

Слика 15. Распоред играча у игри "Ђорава бака"

4.3. Методски поступци обраде народних игара

4.3.1. Методски поступак обучавања народних игара за I разред

1. Хајд' на лево

*Хајд` на лево брате Стево,
хајд` на десно мила сестро,
сено слама, сено слама,
зоб, зоб, зоб,
зоб, зоб, зоб.*

Деца су у затвореном колу. Отпевају песму. Прва 4 такта деца се крећу улево, а следећа 4 удесно. На текст: *сено слама* - држе руке на боковима и праве покрет ногом, десну ногу подигну испред леве и обрнуто.

На текст: *зоб, зоб, зоб* - лупну ногом 3 пута са истовременим пљескањем руку.

*Скочи лако брате Станко,
Скочи хитро брате Мито,*

Сено слама, сено слама,

Зоб, зоб, зоб,

Зоб, зоб, зоб.

Деца се хватају у паровима и окрећу се са поскоком: 4 поскока налево 4 надесно.
Рефрен је исти као и у првој строфи. Игра потиче из Црне Горе.

Хајд` на ле - во бра-те Сте - во,
хајд` на дес - но ми - ла се - стро, је-дан пут, дру-ги пут
тре-ћи пут, у ме-сту је-дан пут, дру-ги пут тре-ћи пут у ме-сту

Образац

Такт 2/4

Почиње изузетно лево:

4 корака лево, и то: 2 укрштена и 2 са привлачењем

4 корака десно, и то: 2 укрштена и 2 са привлачењем

8 пута у месту: лева и десна нога наизменично примају тежину тела које се при томе дискретно потреса

Напомена: Може да се игра у отвореном и затвореном колу.

Слика 16. Прослава Дана школе у ОШ "Јован Курсула" Варварин

Анализа

Такт:

- I ← { Хајд`
на
- 1 - Лева нога један корак лево. Десна нога почиње крупан корак улево.
2 - Десна нога се укршта полако напред са левом ногом.
- II ← { ле-
во
- 1 - Десна нога завршава крупан корак улево и тежина тела се пренесе на њу. Лева нога почиње крупан корак улево.
2 - Лева нога је још у покрету.
- III ← { бра-
те
- 1 - Лева нога завршава крупан корак улево.
2 - Десна нога привуче се левој.
- IV ← { Сте-
во,
- 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога привуче се левој, али се тежина тела не преноси на њу.
- V → { хајд`
на
- 1 - Десна нога један корак удесно. Лева нога почиње крупан корак удесно.
2 - Лева нога се укршта напред са десном ногом.
- VI → { де-
сно,
- 1 - Лева нога завршава крупан корак удесно и тежина тела се пренесе на њу. Десна нога почиње крупан корак удесно.
2 - Десна нога је још у покрету.
- VII → { ми-
ла
- 1 - Десна нога завршава крупан корак удесно.
2 - Лева нога привуче се десној и тежина тела се пренесе на њу.
- VIII → { се-
стро.
- 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога привуче се десној, али се тежина тела не преноси на њу.

Ноге су једна уз другу:

IX	⊙ {	је-дан	1 - Не растављајући колена тежина тела се пренесе на леву ногу, док се десна подигне на прсте, а уз то се цело тело затресе.
		пут	2 - Задржава се исти положај.
X	⊙ {	дру-ги	1 - Не растављајући колена тежина тела се пренесе на десну ногу, док се лева подигне на прсте, а уз то се цело тело затресе.
		пут	2 - Задржава се исти положај.
XI	⊙ {	тре-ћи	1 -
		пут	2 - Као IX такт.
XII	⊙ {	у ме-	1 -
		сту,	2 - Као X такт.
XIII	⊙ {	је-дан	1 -
		пут	2 - Као IX такт.
XIV	⊙ {	дру-ги	1 -
		пут	2 - Као X такт.
XV	⊙ {	тре-ћи	1 -
		пут у	2 - Као IX такт.
XVI	⊙ {	ме-	1 -
		сту.	2 - Као X такт.

Напомена: Игра се с полетом.

4.3.2. Методски поступак обучавања народних игара за II разред

1. *Ја посејам лубенице*

Народна игра "*Ја посејам лубенице*" се изводи у отвореном или затвореном колу. Због једноставности корака и ведрине, деца радо налазе забаву у овој игри. Игра потиче из Србије и Косова Поља.

Текст и мелодија изучавају се најпре на часу музичке културе.

*Ја посејам лубенице, покрај воде Студенице,
сено, слама, сено, слама, зоб, зоб, зоб,
зоб, зоб, зоб!*

*Навади се сека Дора, на однесе троја кола -
Ја ухватих сека Дору, одведох је своје двору.*

Ја по - се - јах лу бе ни - це,
по - крај во - де Сту - де ни - це,
се - но, сла - ма, се - но, сла - ма, зоб, зоб, зоб, зоб, зоб, зоб!

Држање руке на доле. Коло се креће супротно од казаљке на сату. У првом делу игре заступљени су кораци са привлачењем, а у другом, топоти ногама и плесак рукама.

Образац

Такт 2/4

4 корака удесно, са привлачењем

4 корака улево, са привлачењем

1 корак удесно, са привлачењем

1 корак улево, са привлачењем

3 пута се лупне десном ногом о под

3 пута се плесне рукама

Слика 17. Ученици ОШ "Јован Курсула" Варварин
у извођењу народне игре "Ја посејох лубенице"

Анализа

Такт

I	→	{	Ја	1 - Десна нога један корак удесно.
			по-	2 - Лева нога се привуче и тежина тела се пренесе на њу.
II	→	{	се-	1 - Исто.
			јах	2 -
III	→	{	лу-	1 - Исто
			бе-	2 -
IV	→	{	ни-	1 - Десна нога један корак удесно.
			це	2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
V	←	{	по-	1 - Лева нога један корак улево.
			крај	2 - Десна нога се привуче и тежина тела се пренесе на њу.

VI	← { во- де	1 - Исто. 2 -
VII	← { Сту- де-	1 - Исто. 2 -
VIII	← { ни- це.	1 - Лева нога један корак улево. 2 - Десна нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
IX	→ { Се- но	1 - Десна нога један корак удесно. 2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
X	← { сла- ма,	1 - Лева нога један корак улево. 2 - Десна нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
XI	→ { се- но	1 - Као IX такт. 2 -
XII	← { сла- ма	1 - Као X такт. 2 -
XIII	{ зоб, зоб,	1 - Ударац десном ногом о под. 2 - Ударац десном ногом о под.
XIV	{ зоб, --	1 - Ударац десном ногом о под. 2 - Пауза.

Руке се пуне.

XV	{ зоб, зоб,	1 - Ударац дланом о длан. Ноге стоје мирно. 2 - Ударац дланом о длан. Ноге стоје мирно.
----	----------------	--

XVI	$\left\{ \begin{array}{l} \text{зоб,} \\ \text{--} \end{array} \right.$	1 - Ударац дланом о длан. Ноге стоје мирно.
		2 - Пауза.

Руке се ухвате.

2. Дуње ранке

Што се ниси очешљала, леле дуње ранке x 2

реф.: *Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке x 2*

Иди кући очешљај се, леле дуње ранке x 2

реф.: *Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке x 2*

Онда дођи коло води, леле дуње ранке x 2

реф.: *Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке x 2*

Што се ни-си о-чеш-ља-ла, ле-ле ду - ње ран - ке

Ду-ње ран-ке, ду-ње ран-ке, кру-шке ка-ра - ман - ке

Ова игра потиче из Шумадије и Поморавља.

Ученици ће мешовито постављени стати у 2-3 полукруга испред наставника, не држећи се за руке, у фронталном раду учиће кораке нове игре по деловима.

I део:

(1., 2. такт) 2 корака привлачењем удесно (искораком десне ноге удесно и привлачењем леве до ње) - *Што се ниси очешљала,*

(3. такт) 1 корак левом улево са привлачењем десне уз њу - *Леле дуње...*

(4. такт) 1 корак десном удесно са привлачењем леве до ње - *... ранке*

(5., 6., 7. и 8. такт) претходна играчка целина поновиће се у целости, само почев левом ногом улево уз понављање истог текста.

II део:

(9., 10., 11. и 12. такт) окренути тело за 45° удесно и направити 4 корака са привлачењем, почев десном ногом у десну страну, са привлачењем леве до ње, у задњем кораку окренути се за 90° улево – *Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке*

(13., 14., 15. и 16. такт) уз исти текст поновиће се 4 корака са привлачењем само сада почев левом ногом улево.

Кад ученици овладају са оба дела игре у појединачном извођењу уз бројање корака, уз певање и музику формираће сви једно отворено мешовито коло држећи се за руке доле. Сви заједно увежбаће ову игру у живом ритму корацима са привлачењем.

Ове игре су се некад изводиле у предаху док су људи радили на њивама.

Образац

Такт 2/4

2 корака удесно, са привлачењем

1 корак улево, са привлачењем

1 корак удесно, са привлачењем

2 корака улево, са привлачењем

1 корак удесно, са привлачењем

1 корак улево, са привлачењем

4 корака удесно, са привлачењем

4 корака улево, са привлачењем

Напомена: Игра се споро, али изразито. Рукама се њише по такту.

Слика 18. Ученици у игри "Дуње ранке" - прослава Светог Саве 2011. године

Анализа

Такт:

- I → { Што
се ниси
- 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога се привуче и тежина тела се пренесе на њу.
- II → { оче-
шљала,
- 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога се полако привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- III ← { леле
дуње
- 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога полако се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- IV ← { ран-
ке?
- 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога полако се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

Мелодија сва четири такта се понови.

- Ia ← { Што
се ниси
- 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога се привуче и тежина тела се пренесе на њу.
- IIa ← { оче-
шљала,
- 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога се полако привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- IIIa ← { леле
дуње
- 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога се полако привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- IVa ← { ран-
ке?
- 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога полако се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

V → { Дуње
ранке, } 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога полако се привуче, и тежина тела се преноси на њу.

VI → { дуње
ранке, } 1 - Исто као V такт.
2 -

VII → { крушке,
кара- } 1 - Исто као V такт.
2 -

VIII → { ман-
ке. } 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога полако се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

Мелодија сва четири такта се понови.

Va ← { Дуње
ранке, } 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога се привуче и тежина тела се пренесе на њу.

VIa ← { дуње
ранке, } 1 - Исто као Va такт.
2 -

VIIa ← { крушке,
кара- } 1 - Исто као Va такт.
2 -

VIIIa ← { ман-
ке. } 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога полако се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

4.3.3. Методски поступак обучавања народних игара за III разред

1. Савила се бела лоза винова

Савила се бела лоза винова,
Уз тарабу винова х3
реф.: Тодор Тоди подвалио, трипут цуру пољубио х3
То не била бела лоза винова
Уз тарабу винова х3
Већ то било двоје мило и драго,
Двоје мило и драго х3

Такт је 2/4. Отворено мешовито коло, држање за руке доле, смер кретања обрнут од кретања казаљке на сату.

Деца уче игру из два дела. У првом делу, у целини од 10 2/4 тактова, деце изводе трчеће кораке које завршавају топотом и окретом у супротни смер и затим се иста целина од 10 2/4 тактова понови у супротном смеру. Ово кретање може се вршити по обиму круга или савијајући коло по спиралној путањи на првих 10 2/4 тактова и развијајући га до почетног положаја у других 10 2/4 тактова.

У другом делу, деце примењују кораке са укрштањем и кораке са избацивањем супротне ноге напред унутра, у десну и леву страну, у целини од 4 2/4 тактова која се понавља 3 пута.

Образац

Такт 2/4

Игра се врло живо.

I део: Играчи се потпуно окрену на десну страну:

19 обичних, живих корака десно са скоковима;

19-ти корак наглашен.

Играчи се потпуно окрену на леву страну:

19 обичних, живих корака лево са скоковима;

19-ти корак наглашен.

II део: 2 корака десно, и то: први корак са привлачењем леве ноге испред десне, други корак са избацивањем леве ноге испред десне у ваздух.

2 корака лево, и то: први корак са привлачењем десне ноге испред леве, други корак са избацивањем десне ноге испред десне у ваздух.

Овај део понови се још два, свега три пута

Слика 19. Ученици III разреда - приредба поводом Дечије недеље

Анализа

Такт:

I → { Сави- 1 - Десна нога скок удесно.
→ { ла се 2 - Лева нога скок удесно.

II → { бела 1 -
→ { лоза 2 - Исто.

III → { вино- 1 -
→ { ва, 2 - Исто.

IV	→ { уз та-	1 -
	→ { рабу	2 - Исто.
V	→ { вино-	1 -
	→ { ва,	2 - Исто.
VI	→ { уз та-	1 -
	→ { рабу	2 - Исто.
VII	→ { вино-	1 -
	→ { ва,	2 - Исто.
VIII	→ { уз та-	1 -
	→ { рабу	2 - Исто.
IX	→ { ви-	1 -
	→ { но-	2 - Исто.
X	→ { ва!	1 - Десном ногом лупне се о земљу за један корак удесно до ранијег њеног места. Лева нога се одигне и у ваздуху привуче уз десну ногу.
	→ { -	2 - Лева нога припрема се за скок улево.

Мелодија се понавља. Играчи се потпуно окрену на леву страну.

I ^a	→ { Сави-	1 - Лева нога скок улево.
	→ { ла се	2 - Десна нога скок улево.

Такт:

II ^a	→ { бела	1 -
	→ { лоза	2 - Исто.

III ^a	→ { вино-	1 -
	→ { ва,	2 - Исто.

IV ^a	→ { уз та-	1 -
	→ { рабу	2 - Исто.
V ^a	→ { вино-	1 -
	→ { ва,	2 - Исто.
VI ^a	→ { уз та-	1 -
	→ { рабу	2 - Исто.
VII ^a	→ { вино-	1 -
	→ { ва,	2 - Исто.
VIII ^a	→ { уз та-	1 -
	→ { рабу	2 - Исто.
IX ^a	→ { ви-	1 -
	→ { но-	2 - Исто.
X ^a	→ { ва!	1 - Левом ногом лупне се о земљу за један корак улево до ранијег њеног места. Десна нога се одигне и у ваздуху привуче уз леву ногу.
	→ { -	2 - Десна нога припрема се за скок удесно.

Мелодија тече даље.

XI	→ { Тодор	1 - Десна нога један корак удесно.
	↗ { Тоди	2 - Лева нога привуче се испред десне и тежина тела се пренесе на леву ногу.
XII	↗ { подва-	1 - Десна нога један корак удесно. Лева нога се брзо избаци у ваздух испред десне ноге.
	→ { лио,	2 - Ноге задржавају исти положај.
XIII	← { трипут	1 - Лева нога један корак улево.
	↖ { цуру	2 - Десна нога привуче се испред леве и тежина тела се пренесе на десну ногу.

XIV ↖ { пољу- 1 - Лева нога један корак улево. Десна нога се брзо
 ↳ био. 2 - Ноге задржавају исти положај.

Други део мелодије се понови још два пута.

Тактови од XI до XIV понове се још два пута.

2. Шетња

Ову игру прати текст:

Дођи Миле у наш крај, па да видиш шта је рај,

Хеј, хај у наш крај, па да видиш шта је рај.

Прођи Миле кроз село, па запевај весело,

Хеј, хај кроз село, па запевај весело.

До-ђи Ми-ле у наш крај, па да ви - диш шта је рај,
 Хеј, хај у наш крај, па да ви - диш шта је рај.

Назив ове игре асоцира на позив за шетњу кроз село и упознавање народних обичаја и читаве културне баштине нашег народа.

Коло је отворено мешовито, где коловођа има главну улогу.

Образац

Први начин играња:

3 корака десно, и то: 2 укрштена, 1 без привлачења

1 корак назад без привлачења

Други начин:

3 корака десно, и то: 2 укрштена, 1 без привлачења

1 корак левом ногом са привлачењем

2 укрштена корака десно

1 корак левом ногом назад са привлачењем

1 ситан корак левом ногом преко десне

Трећи начин играња:

4 корака десно, и то: 2 укрштена, 2 са привлачењем

2 ситна корака назад (левом, десном)

3 ситна укрштена корака десно.

Слика 20. Ученици на приредби поводом Дана школе

Анализа

Први начин играња:

Такт:

I	→	{	1 - Десном ногом крупан корак удесно.
	→		2 - Левом ногом крупан корак удесно, укрштено преко десне.
	→		3 - Десном ногом корак удесно.
	↓		4 - Левом ногом корак уназад.

Мелодија тече даље, кораци се понављају.

Други начин играња:

Такт:

I	→	{	1 - Десном ногом корак удесно.
	→		2 - Левом ногом корак удесно, укрштено преко десне.
	→		3 - Десном ногом корак удесно.
	↓		4 - Левом ногом корак уназад, десна нога се привуче и тежина тела пређе на њу.

- II → { 1 - Левом ногом корак удесно, укрштено преко десне.
 → { 2 - Десном ногом корак удесно.
 ↓ { 3 - Левом ногом корак уназад, десна нога се привуче и тежина тела пређе на њу.
 (→) { 4 - Левом ногом ситан корак удесно, укрштено преко десне.

Мелодија тече даље, кораци се понављају.

Трећи начин играња:

Такт:

- I → { 1 - Десном ногом крупан корак удесно.
 → { 2 - Левом ногом крупан корак удесно, укрштено преко десне.
 → { 3 - Десном ногом корак удесно, лева нога се привуче и тежина тела пређе на њу.
 → { 4 - Десном ногом корак удесно, лева нога се привуче, али тежина тела не прелази на њу.

- II (↓) { 1 - Левом ногом ситан корак уназад.
 (↓) { 2 - Десном ногом ситан корак уназад.
 → { 3 - Левом ногом корак удесно, укрштено преко десне; десном ногом корак удесно.
 → { 4 - Левом ногом корак удесно, укрштено преко десне.

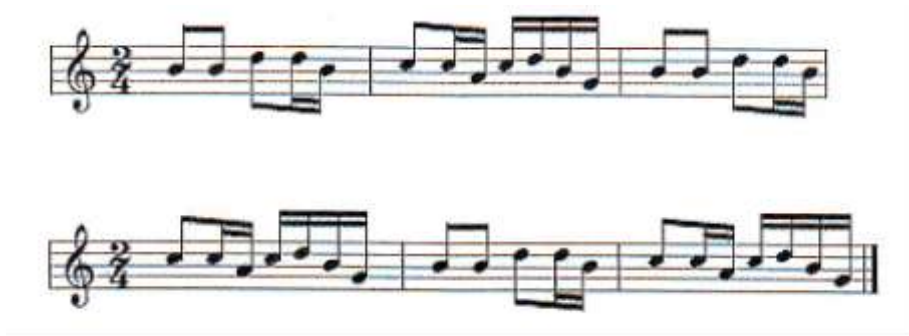
Мелодија тече даље, кораци се понављају.

4.3.4. Методски поступак обучавања народних игара за IV разред

1. Моравац

Моравац је народна игра карактеристична за Шумадију и Поморавље. Игра је добила назив по реци Морави.

Изводи се у мешовитом отвореном колу, где главну улогу има коловођа. Играчи ставе обе руке о појас, док их играчице држе под руку, а могу да се држе и руке спуштене доле. Игра почиње сасвим мирно, а онда се убрзава. Ова народна игра је присутна на свим свечаностима и прославама и представља неизоставни део поморавског сплета игара.

Образац

Такт 2/4

2 корака десно с привлачењем

1 корак лево с привлачењем

1 корак десно с привлачењем

2 корака лево с привлачењем

1 корак десно с привлачењем

1 корак лево с привлачењем

Напомена: Игра се живо, темпераментно.

Слика 21. *Моравац*

Анализа

Такт:

- I → { 1 - Десна нога један корак десно.
○ { 2 - Лева нога се привуче и тежина тела пређе на њу.
- II → { 1 - Десна нога један корак десно.
{ 2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- III → { 1 - Лева нога један корак лево.
{ 2 - Десна нога се привуче.
- IV → { 1 - Десна нога један корак десно.
{ 2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- V ← { 1 - Лева нога један корак лево.
○ { 2 - Десна нога се привуче, и тежина тела пређе на њу.
- VI ← { 1 - Лева нога један корак лево.
{ 2 - Десна нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- VII → { 1 - Десна нога један корак десно.
{ 2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.
- VIII ← { 1 - Десна нога један корак десно.
{ 2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

2. Србијанка

Пре обраде моторичког дела игре, потребно је на часу музичке културе обрадити мелодију која прати игру. Обрађивање игре започиње музиком која прати ову игру. Приказати коло у целини, а затим прећи на обраду појединих делова игре.

Прво извођење једне целине треба пратити бројањем и када се у основи прихвати корак, прећи на вежбање уз музичку пратњу. На крају треба спојити све делове и вежбати као целину.

Коло је отворено мешовито. Држање за руке је подигнуто у висини рамена. Смер кретања је обрнут смеру кретања казаљке на сату - у почетку игре, али се у току игре мења и коло креће у смеру казаљке на сату.

Ово је типична градска игра, коју карактерише другачија народна ношња. Жене су обучене у дуге лепршаве хаљине, а мушкарци носе црне панталоне и беле кошуље.

Образац

Такт 2/4

2 корака удесно, са привлачењем

1 корак улево, са привлачењем

То се понавља до момента када музика наговести прелом, који се изводи на следећи начин:

2 корака удесно, са привлачењем

1 корак улево, са привлачењем

1 корак удесно, са привлачењем

Затим се мења правац, тј. игра се улево. Последњи играч у колу - кец постаје коловођа, а коловођа кец:

2 корака улево, са привлачењем

1 удесно, са привлачењем

То се понавља до момента када поново музика наговести прелом, који се изводи на следећи начин:

2 корака улево, са привлачењем

1 корак удесно, са привлачењем

1 корак улево, са привлачењем

Слика 22. Србијанка

Анализа

Такт:

I → { 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога се привуче и тежина тела пређе на њу.

II → { 1 - Десна нога један корак удесно.
2 - Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

III ← { 1 - Лева нога један корак улево.
2 - Десна нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.

Покрети из прва три такта се понављају све дотле, док у мелодији не настане прелом, који има четири такта. Тактове прелома обележени су са m.

Im → { 1 - Као I такт.
2 -

IIm → { 1 - Као II такт.
2 -

IIIm ← { 1 - Као III такт.
2 -

$$\text{IVm} \leftarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \text{ Као II такт.} \\ 2 - \end{array} \right.$$

Коло се сада креће у леву страну, мелодија почиње из почетка.

$$\text{Ia} \leftarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \text{ Лева нога један корак улево.} \\ 2 - \text{ Десна нога се привуче и тежина тела пређе на њу.} \end{array} \right.$$

$$\text{IIa} \leftarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \text{ Лева нога један корак улево.} \\ 2 - \text{ Десна нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.} \end{array} \right.$$

$$\text{IIIa} \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \text{ Десна нога један корак удесно.} \\ 2 - \text{ Лева нога се привуче, али се тежина тела не преноси на њу.} \end{array} \right.$$

Покрети из ова три такта се понављају све дотле, док у мелодији не настане прелом, који има четири такта. Тактови прелома обележени су са n.

$$\text{In} \leftarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \\ 2 - \text{ Као Ia такт.} \end{array} \right.$$

$$\text{IIn} \leftarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \\ 2 - \text{ Као IIa такт.} \end{array} \right.$$

$$\text{III n} \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \\ 2 - \text{ Као IIIa такт.} \end{array} \right.$$

$$\text{IVn} \leftarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 - \\ 2 - \text{ Као IIa такт.} \end{array} \right.$$

После овога, коло се, као на почетку игре, креће у десну страну, мелодија почиње из почетка. Коловођа поново постаје кец, а кец коловођа.

5. ТЕОРИЈСКИ И ПРАКТИЧНИ ЗНАЧАЈ РАДА

Теоријски значај овог рада је скроман допринос проучавању народних игара, као и самих општих карактеристика игара и њихова примена на часовима физичког васпитања деце млађег школског узраста. Такође, овај рад може послужити и учитељима и наставницима физичког васпитања у циљу обављања квалитетнијег и садржајнијег рада у настави.

Народне игре проистекле су из народног духа, и од великог је значаја неговање национално-васпитне културе. Наш народ је играма представљао све важне догађаје из наше културе, и оне су попримале обележја индивидуалности, а у исто време постајале су и симбол уједињења.

На основу предмета, циља и задатака, рад има теоријски значај који се огледа у детаљном упознавању са методиком рада приликом учења дечијих народних игара, као и елемената и формација народних игара.

Овај рад свакако може послужити и као подстицај и мотивација учитељима, наставницима и стручним сарадницима да покажу веће интересовање за ову област, а у крајњем случају рад може упутити на одговарајућу литературу.

Практичан значај рада огледа се у приказивању општих карактеристика народних игара, као и могућности примене народних игара у оквиру физичког васпитања деце млађег школског узраста.

Народне игре подижу како физички, тако и духовни ниво здравља. Оне су по свом облику извођења динамичке, тако да утичу на правилан развој тела детета, лепо и складно држање и ходање, и уједно пружају велике могућности за развој основних кретних покрета код деце.

Овај рад може послужити и као литература у циљу теоријског и практичног усавршавања наставника у овој области. Такође, рад може послужити у сврху евентуалне интервенције са циљем побољшања рада у овој области.

Рад може послужити и приликом планирања и програмирања наставних и ваннаставних активности. Колико ће се верно приказати народне игре зависи од руководиоца, јер је његова улога значајна за одржавање кореографије и њено стилско уобличавање, као и за комплетно извођење. Игра која се обрађује на часовима физичког васпитања мора садржати своју основну структуру, образац и стил, јер то даје поставци аутентичност израза.

Како народне игре представљају непроцењиво народно богатство српског народа, овај рад може послужити у циљу проширивања знања о самом настанку народних игара, као и о њиховим карактеристикама.

На крају, рад се може употребити и у функцији осавремењивања наставе физичког васпитања ученика млађег разреда, његове ефикасности и интензификације према индивидуалним способностима и потребама ученика, као и потребама савремене школе.

6. ЗАКЉУЧЦИ

На основу до сада изнетог може се закључити да физичко васпитање у млађем школском узрасту има посебан значај као фактор раста, развоја, васпитања и задовољавања био-психо-социјалних потреба детета.

Рад са децом у оквиру редовне наставе на часовима физичког васпитања, према прописаном програму има за циљ, да поред користи за развој детета у психофизичком смислу, омогући преношење вредне традиције на млађе генерације и то кроз учење народних игара. Спонтано, природно и нагонско интересовање детета млађег школског узраста за телесно кретање има снажну мотивациону улогу у његовом подстицању, па телесно кретање, дете, самоиницијативно жели и тражи. Може се закључити да сваки покрет код деце може бити велики подстрек ка љубави према спорту и физичком васпитању и игрању по такту музике, као и жељи да дете јавно наступа на културним манифестацијама.

Народне игре су се у почетку скоро искључиво базирале на ритму, који је до данас остао основни елемент плеса. На нашим просторима се уз ритам, најпре сложио људски глас са својом мелодичношћу, а касније и карактеристични музички инструменти, као што су фрула и хармоника.

Иако се друштво непрестано развијало, народне игре у Србији су остале и даље важан фактор у свим видовима људских активности. И данас, народне игре одражавају људске наде, страхове, жеље, стремљења, осећања, ...

Српске народне игре представљају једну од најлепших и најразноврснијих, најбогатијих и најинтересантнијих игара ове врсте у свету.

Својом вредношћу народне игре имају велики значај у науци, култури и уметности наше земље, а посебан значај имају у васпитању младог поколења. Дечије народне игре, као део богатог народног стваралаштва треба да буду извор васпитања младих и могућност остваривања биолошко-педагошких задатака физичког васпитања.

Наставни садржаји из области народних игара пружају могућност корелације са многим наставним предметима млађих разреда основне школе.

За ваљано обучавање деце из области дечијих народних игара неопходно је добро познавање методике наставе физичког васпитања. Програм наставе физичког васпитања од I до IV разреда основне школе обухвата, за сваки разред, одређен број дечијих народних игара, одабраних по узрасту. У ваннаставним активностима мотивација је веома

важан фактор. За рад ученика у секцији то су нова знања, лепа дружења и појављивање на сцени.

Занемаривање народних игара био би знак културног умора и пропасти духа једног великог народа, поготово у времену када је путем радија и телевизије народно стваралаштво угрожено новокомпонованом музиком. Из ових разлога осећа се потреба да се богатство народног стваралаштва што више приближи деци.

Неговање народних игара представља знак будне националне свести и очување идентитета једног народа.

Традиција српског народа богата је и неисцрпна ризница коју треба отворати, откривати, упознавати и тако од заборава сачувати непроцењиве вредности које чине лепоту духа нашег народа.

Резиме

Физичка култура се огледа како кроз физички тако и кроз интелектуални рад у непрекидном интерактивном односу. Сагледавање физичке културе као науке и сагледавање оног дела културног наслеђа који се у свом изражавању користи покретом и кретањем, представља посебан значај.

Програм наставе физичког васпитања за узраст млађег разреда подразумева и обавезује на обуку дечијих фолклорних народних игара. У дечијим народним играма тело представља инструмент изражавања, тако да се кроз покрете тела развија осећај за лепо, природно и складно кретање.

Ако се има у виду оволики, вишеструки значај игре и покрета у развоју личности, налази се оправдање за егзистирање народног плеса у млађем школском узрасту. Народни плес би требало да уз наставу физичког васпитања, постане веома важан део изборних предмета као што је народна традиција са којом је уско повезан.

Обрада народног плеса на млађем школском узрасту пружа небројене могућности за корелацију са многим другим наставним предметима и областима као са наставом српског језика, музичке културе, природе и друштва, ликовне културе али и са ваннаставним активностима у оквиру организације различитих секција као што су фолклорна секција или секција народног стваралаштва.

Успешно обрађене и научене дечије народне игре или дечији народни плес могу бити важни и леви делови великих школских приредби али и малих одељенских представљања.

На тај начин деца упознају традицију и културу свога народа. Применом фолклорних игара у настави, подстиче се развој колективизма, једнакости, равноправности, правилан однос према супротном полу. Нарочито се истиче улога дечијих фолклорних народних игара у развијању социјализације и моралних особина.

Учење дечијег народног плеса је и одлична прилика за инклузивно укључивање деце са посебним потребама у ваннаставне активности. Деца са посебним потребама веома се радо укључују у све активности везане за музику и покрет, па тако остварују боље социјалне везе као и бржи моторички развој на лепши и неосетнији начин.

Познавање методике рада наставе физичког васпитања, један је од најважнијих услова за квалитетно и ваљано реализовање обуке дечијих фолклорних народних игара.

Summary

Physical education is realized both through physical and intellectual work in a constant interactive relation. The viewing of physical education as science and the viewing of the part of cultural inheritance which is used by movements in its expression presents significant importance.

The physical education curriculum for younger pupils includes children's folklore traditional dances training. In children's traditional dances a body is an instrument of expression, thus sense for natural and graceful movements.

If all the numerous advantages of dance and movement in the development of personality are kept in mind, there is ample justification for including folk dancing in early school grades. Folk dancing is included in teaching curricula, but at the same time appears to be disregarded and fairly ignored.

Folk dancing should gain in physical education and should become a very significant part of elective subjects, such as national tradition, with which it is closely linked.

The development of folk dancing in early school grades provides numerous possibilities for correlation with many other subject areas such as language teaching, music culture, nature and society, visual art, but is also important to extracurricular activities, as part of the organization of different sections, such as folk dancing and national creativity.

Properly taught and learned children's folk dances or folk dancing for children can provide an important and beautiful contribution to school shows, as well as to small classroom events.

In this way tradition and culture of the country is introduced to the children. By introducing folklore dancing in teaching, the development of equality and sense of belonging to a group is stressed as well as the relationship with the opposite sex. The importance of children's folklore traditional dances is especially important for the development of socialization and moral values.

One of the most important preconditions for the appropriate realization of children's folklore traditional dances is knowledge of the physical education methodology.

Литература

- /1/ Вишњић, Д., Мартиновић, Д. (2005). *Методика физичког васпитања*. Београд: Учитељски факултет у Београду.
- /2/ Влаховић, П. (1982). *Обичаји, веровања и празноверице народа Југославије*. Београд: Београдски издавачки завод.
- /3/ Ђурић, Б., Стјеповић, Ј. (1976). *Неговање изворног фолклора у раду са децом*. Београд: Савет за васпитање и бригу о деци СР Србије.
- /4/ Зечевић, С. (1983). *Српске народне игре, I издање*. Београд: Вук Краџић, Етнографски музеј.
- /5/ Ивовић, С., Жарковић, Б. (1977). *Игре*, Београд: Спортска књига.
- /6/ Илић Б., Јанковић, Р. (1986). *Хајд` у коло*. Београд: Нова просвета.
- /7/ Јанковић, Љ., Јанковић, Д. (1963). *Народне игре, V књига*. Београд: Просвета.
- /8/ Јанковић, Љ., Јанковић, Д. (1964). *Народне игре, VII књига*. Београд: Просвета.
- /9/ Котуровић, Б., Маринковић, А. (1973). *Народне игре Југославије*. Београд: Интерпрес.
- /10/ Котуровић, Б., Маринковић, А. (1982). *Народне игре Југославије*. Београд: НИШРО "Јез".
- /11/ Крагујевић, Г. (1983). *Методика наставе физичког васпитања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- /12/ Крагујевић, Г. (1991). *Методика физичког васпитања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- /13/ Крагујевић, Г. и група аутора (1991). *Дидактичке игре*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- /14/ Марковић, Ж. (2009). *Планирање наставе физичког васпитања и његов утицај на физичку образованост ученика*. Јагодина: Педагошки факултет у Јагодини.
- /15/ Мартиновић, Д., Међедовић, Е. (2006). *Игра - извор дечије радости*. Београд: Учитељски факултет у Београду.
- /16/ Милановић, Љ., Стаматовић, М. (2004). *Методика наставе физичког васпитања*. Ужице: Учитељски факултет у Ужицу.
- /17/ Мутавчић, В. (2001). *Народни плесови Србије, практикум педагошке праксе*. Ниш: СИА.
- /18/ Мутавчић, В. (2001). *Народни плесови Србије*. Ниш: СКЦ.
- /19/ Пејовић, Р. (1983). *Историја музике, I део*. Београд: Просвета.
- /20/ Перић, Д., Цветковић, Н. (2003). *Буди прав - бићеш здрав, превентивне игре и вежбе за децу*. Младеновац: Космајтурист.

/21/ Стефановић, В. (1988). *Педагогија физичке културе*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У ЈАГОДИНИ

Кључна документацијска информација

Редни број:

РБР

Идентификациони број:

ИБР

Тип документације:

ТД

Тип записа:

ТЗ

Врста рада: *Дипломски рад*

ВР

Аутор: *Слађана Благојевић*

АУ

Ментор: *Доц. др Живорад Марковић*

МН

Наслов рада: ***МЕТОДИКА ОБУЧАВАЊА НАРОДНИХ ИГАРА***

НР

Језик публикације: *Српски језик*

ЈП

Језик извода: *Српски језик*

ЈИ

Земља публикације: *Република Србија*

ЗП

Уже географско подручје: *Темнић*

УГП

Година: **2012.**

ГО

Издавач: *Слађана Благојевић*

ИЗ

Место и адреса: *Варварин, Лоле Рибара 40*

МА

Физички опис рада: *број поглавља (6), страна (64), литературе (21),
слика (22)*

ФО

Научна област: *Физичко васпитање*

НО

Научна дисциплина: *Методика наставе физичког васпитања*

НД

Предметна одредница / кључне речи: *дечије народне игре, редовна настава,
методика наставе физичког
васпитања*

ПО

Чува се: *Учитељски факултет у Јагодини*

ЧУ

Важна напомена:

ВН

Извод:

Датум одбране: **2012.**

ДО

Чланови комисије:

/научни степен/име и презиме/звање/

КО

Председник: _____

Члан: _____

Члан: _____